

# TRABALLAR POR PROXECTOS EN EDUCACIÓN PRIMARIA

## INTRODUCCIÓN

Durante este curso, imos traballar por proxectos dunha forma dixital sen esquecer o carácter interdisciplinar da etapa. Todo proxecto, sexa do tipo que sexa, implica tres elementos: **unha proposta de facer ou coñecer algo, uns medios para levalo a cabo e un produto ou realización que pode avaliar e mellorar**. É polo tanto un proceso, válido para calquera momento, idade e situación vital. Ao longo da vida, cando nos propoñemos ou buscamos algo, seguimos este itinerario: planificar, realizar e avaliar. Traballar desde Primaria neste proceso paréceme importante xa que é unha forma de aprender a vivir, de aprender a ser, a buscar metas, a poñer os medios para conseguilas e a autoavaliarse. Por iso vou facer aquí unha defensa de por que cómpre incluír na práctica de aprendizaxe e ensino un enfoque metodolóxico por proxectos.

### En canto aos obxectivos xerais:

Os saberes, os coñecementos, non teñen unha soa cara. O seu carácter poliédrico ofrécenos varios enfoques, permite miralo dende distintos puntos de vista. A través dun traballo por proxectos pode acadarse.

- A participación conxunta de varias materias ou áreas dos distintos currículos no proceso de coñecer e interiorizar as aprendizaxes permite reforzar o logro dos obxectivos previstos en cada unha delas.
- O enfoque competencial, presente nos novos currículos, precisa un traballo dende os distintos ámbitos dos coñecementos; implica necesariamente relacións integradas, globalizadas, interdisciplinarias.
- Permite un tratamento da información que leve á súa transformación en coñecemento, a través da potenciación de habilidades para buscar, analizar, comparar ou seleccionar e aplicar as informacións obtidas a través de fontes e soportes variados
- Os proxectos globalizados ou interdisciplinarios requiren dun proceso que ten validez para desenvolverse en calquera momento, idade, etapa ou temática, están fundamentados na busca, análise, contraste e interpretación da información e en facilitar no alumnado unha aprendizaxe sustentada na comprensión e na construción de significados.

### En canto ao alumnado:

- Incide na mellora da súa aprendizaxe: partindo dos coñecementos que tiña, formais ou non, vai construíndo as súas ideas, ampliando os saberes, as aprendizaxes, camiñando pouco a pouco cara ao

coñecemento —científico, reconducindo, transformando, se é preciso, o interiorizado previamente, dándolle rigor, sabendo non só o que, tamén os porqués, os para que, os como e as consecuencias.

- A través do traballo por proxectos o alumnado forma parte activa do proceso. É partícipe do que está aprendendo. É protagonista, non só espectador. De ser pasivo transfórmase en axente activo do coñecemento. Valora o que xa sabe e recoñece o que lle falta por aprender. Planifica o traballo, indaga, relaciona, analiza e comproba. Con todo o anterior, a motivación intrínseca aumenta.

- Permite desenvolver capacidades diferentes: todo o alumnado fai o proxecto, pero non todo o alumnado fai todo, cadaquén aprende de todas e todos pero achega unha parte, máis ou menos grande, máis ou menos satisfactoria. Unha vez determinadas as achegas, todas as persoas son responsables do seu e da súa contribución ao resultado colectivo final, polo tanto, ten en conta a diversidade.

- Desenvolve o espírito colaborativo, aprende a respectar e benefíciase das achegas das outras persoas, pode ver os distintos aspectos que constitúen o coñecemento obxecto de traballo, pode achegar iniciativas propias, aprende a aprender, desenvolve a súa autonomía.

- Dende o punto de vista do aprendido é menos parcial, comproba a relación entre as distintas aprendizaxes, non parcela por disciplinas, relaciónaaas e comproba como interactúan entre elas.

### **En canto ao profesorado:**

- Permítelle fuxir da transmisión de coñecementos pechados ao potenciar a integración dos coñecementos aprendidos en contextos non formais nese proceso de aprendizaxe e de ensinanza, avanzar eliminando aprendizaxes segregadas. Todo isto queda reforzado con este enfoque porque os proxectos son integradores. Non só permiten traballar o currículo establecido para cada área ou materia, senón que reforzan a súa aprendizaxe, facilitan a interiorización e enriquecen e enriquecéense coas achegas doutras materias ou áreas.

- É un medio para saír do illamento dunha materia. Compártese o obxectivo da ensinanza. Fomenta o traballo cooperativo entre o grupo de profesoras e profesores. Reforza a aprendizaxe nunha materia coas achegas a través doutras. Permítelle aplicar instrumentos dunha disciplina a outras.

- Favorece que poida deixar de ser un simple transmisor de coñecementos.

- Propicia crear contornos de aprendizaxe que potencien a implicación do alumnado e, noutros casos, do resto das persoas da comunidade educativa.

- Reforza o seu papel mediador entre o aprendido dentro e fóra da aula.

- Utiliza e promove a utilización de distintas fontes de información: anima ao debate, forma parte dunha clase activa. Establece un espírito crítico nas aulas.

- É máis motivador polos ingredientes de actuar, compartir, variar, achegar segundo as fortalezas de

cadaquén, permitir conectar con cada persoa, co que favorece dinámicas de aula máis ecolóxicas e gratificantes.

- Permite coñecer mellor a cada unha das nosas alumnas e dos nosos alumnos e, polo tanto, tratar mellor a diversidade.

**En canto aos centros educativos:**

- O traballo por proxectos é un axente dinamizador, xerador de actuacións creativas, innovadoras.
- Permite a atención á diversidade do profesorado e do alumnado, aproveitando as potencialidades de cada persoa, tendo en conta os distintos ritmos e estilos de actuar e aprender de cada unha delas.
- Introduce o traballo cooperativo en lugar da convivencia de individualidades.
- Favorece o esforzo compartido, o apoio para o logro dos obxectivos decididos no proxecto do centro.

Fomenta, en definitiva, construír ou camiñar cara a **un proxecto de centro** e, nos días que estamos, cara a un **centro educativo dixital**, onde saber buscar a información é tan importante como coñecer eses conceptos.

## ALGUNHAS CLAVES IMPORTANTES

O traballo por proxectos implica:

1. **Unha concepción do neno e da nena** como crítico/a, reflexivo/a, pensante, capaz de crear hipóteses,...
2. **Unha concepción da educación que non busca só que o alumno/a** adquira mecanicamente uns contidos, senón axudarlle a organizar o pensamento, a relacionar. É dicir, **ENSINAR a PENSAR**.
3. **Unha concepción da alfabetización onde o** traballo non radica só en recoñecer textos dados senón que o obxecto de traballo son as **PRÁCTICAS SOCIAIS** de lectura e escritura, que se desenvolven na vida cotiá, buscando a propia información.
4. **Un cambio de actitude por parte do educador/a**. O seu labor principal non é transmitir coñecementos senón encauzar, orientar, guiar, provocar debates... que posibiliten a construción da aprendizaxe. O/a mestre/a proporciona información e estimula para que o neno e a nena definan e constrúan o seu propio saber.
5. **Unha aprendizaxe colaborativa e cooperativa**. O traballo por proxectos propicia as interaccións entre os alumnos e alumnas. Cando traballamos nun proxecto, a información que eu aporoto se enriquece continuamente co que os demais aportan, incluso ás veces contradíse, dando lugar ao diálogo e a verificar, comprobar... é un diálogo continuo e unha aprendizaxe que se vai construíndo co saber , sentir e facer de todos/as.

## AVALIACIÓN

O propio proceso do proxecto fai que haxa unha avaliación continua que permite a retroalimentación continua porque aparecen novos coñecementos e polo tanto novas propostas que amosan que o proxecto está “vivo e aberto”. O máis importante será establecer os momentos para concretar **QUE, COMO, QUEN e CANDO** avaliar por iso será imprescindible a coordinación e o intercambio de información coas persoas implicadas (outros mestres, outras aulas que o traballen) para avaliar tanto a marcha do proxecto como a nosa propia actuación.

De todas formas, irá da man deas propias **autoavaliacións da aprendizaxe** que fará o alumnado dunha forma virtual e das **probos escritas oficiais** que se realizarán en cada trimestre.

## ESTRUCTURA

A estrutura é moi básica, trátase de elaborar un panel dividido en catro partes. Comezamos poñendo nun panel un anaco longo de papel continuo, en branco, que se vai enchendo a medida que vaiamos realizando os pasos. Así ao rematar o noso proxecto, temos diante o proceso que fomos seguindo con cada un dos pasos que dimos para conseguir aquilo que queriamos.

- **QUE SABEMOS?**
- **QUE QUEREMOS SABER?**
- **ONDE BUSCAMOS?**
- **QUE APRENDEMOS?**

Partiremos do que xa saben, decidiremos en gran grupo que queremos saber e como e onde atopar as respostas e finalmente elaboraremos unha síntese co que aprendamos a través do caderno do proxecto. Todo dun xeito moi gráfico, lúdico e facilmente identificable.